

suh... In kaj mi je rekel: Kaj, ali bom dobil tudi jaz jetiko? Potegnil je zopet krožnik k sebi in tlačil žgance vase. Vprašal pa je še vendarle: Zakaj pa moram jesti vedno samo žgance. Ali je to proti jetiki? Izbulji je oči in gledal tako neotroško, tako strašno... Zadelo me je v srce... Vstal sem, tekla na vrt... Ti prokleto življenje, ti devetkrat prokleto življenje! In v takem razpoloženju naj učim otroke vsega lepega dobrega, naj jim kažem lepoto sveta in življenja... Kako mi je pri pouku in kaki so uspehi, o tem ne sprašujte!...

— V kratkem bo razpisana na štiri razrednici v Šmartnem pod Šmarno goro učiteljska služba. Tovariši, ki imate veselje za izvenšolsko delovanje prosite za to mesto! Hrana in stanovanje zagotovljeno. Vse druge informacije daje radevolje šolsko vodstvo.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

— Nekulturno delo Italijanov. Proti učiteljem-pevovodjem Šolska vodstva postojanskega okraja so prejela sledeči uraden dopis: Okrajni šolski svet Postojna 9/3. 1923. št. C. S. 5/2520. Predmet: Javne veselice. Okrožnica vsem šolskim vodstvom ter v vednost R. Prefettura Ufficio III. — Istruzione Trieste. Imel sem priložnost ugotoviti, da vodijo nekateri učitelji na javnih veselicah ljudske pevske zборе, ki tvorijo integralen del vzporeda veselice. V kolikor je petje ono izmed glavnih didaktično-pedagoških sredstev, posebno na polju duševne izobrazbe otrok mora ostati vedno kot predmet poučevanja v šoli ter se ne more privoliti, da se učitelji bavijo z vodstvom ljudskih pevskih zborov, v javnosti in ob neuradnih prilikah, ne da bi žalili ugleda in časti njihovega službovanja. V to svrhu bodo vsi šolski voditelji potrebno opozorili učiteljsko osebje. — L. S. II. presidente: F. to Guglielmo.

Vsak zaveden član UJU mora poznati podroben ustroj organizacije, zato segajte po „Stanovsko-strokovni knjižnici“ Pov. UJU in čitajte jo.

Naša samoizobrazba.

— s »O doživljajih in o šolstvu v Rusiji«, predaval pri Belokranjskem učiteljskem društvu dne 3. marca 1923 tov. Rigler.

— s »O lepomislu«, predaval pri Belokranjskem učiteljskem društvu dne 3. marca 1923 tov. L. Kežič.

— s »O verskonravni vzgoji mladine doma in v šoli«, predaval pri Učiteljskem društvu za ormoški okraj dne 8. februarja 1923 tov. ravnatelj Ant. Kosi.

— s »Protestantska doba in njeno šolstvo v Sloveniji«, predaval pri Kamniškem učit. društvu dne 15. marca 1923. tov. Ciril Petrovec.

— s Risanje kot jezik, predaval pri Učiteljskem društvu za Maribor in bližnjo okolico dne 13. marca 1923 tov. Drag. Humeč.

— s Črtice o bivših kulturnih delavcih v kozjanskem okraju, predaval pri Kozjanskem učiteljskem društvu dne 22. marca 1923 tov. Šetina.

— s Podrobni učni načrt za risanje za 8. razr., predaval pri okr. uč. dr. za novomeški okraj dne 7. aprila 1923 tov. Ivanetič.

— s O zgodovinskem pouku v ljudski šoli, predaval pri Učiteljskem društvu za okraj Ljutomer tov. Poljančeva.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl Tone Seliskar: Trbovlje. Izdala in založila Slov. socialna matica v Ljubljani. Cena broš. 12 Din, vez. 17 Din.

— kpl Fran Erjavec: Zgodovina socializma v Srbiji. Izdala in založila Slovenska socialna matica, r. z. z. o. z. v Ljubljani. Strani 56. Cena — Din.

— kpl Ravnoar izšla knjiga A. Melik, Jugoslavija II. del 2. snopič. Cena Din 25, s poštnino vred Din 26,50. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

— kpl Snaga jakoga. Napisao B. P. Labadušić iz prevod Jack Londona. Čisti prihod ide u korist gladih u Rusiji. Tisk zvezne tiskarne v Celju. Komisionelna zaloga Goričar in Leskovšek. Celje, Kralja Petra c. št. 7. Cena 10 Din.

— kpl »Ženski svet« izhaja prve dni vsakega meseca in stane na leto 48 Din, polleta 24 Din, četrtleta 12 Din. Naročila sprejema ga Mila Prunkova, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14/II.

Književnost in umetnost.

— k A. Melik, Jugoslavija. Zemljepisni pregled. II. del. 2. snopič. 1923. Strani 297—527. Za Veliko noč je izšel zadnji snopič Melikovega popisa naše države, ki prinaša geografske podatke Črne gore, Vojvodine, Srbije in Macedonije. Popis posameznih pokrajin in krajev je točen in zanimiv ter popolnjen z najnovejšimi statističnimi podatki. Malokatera knjiga nudi toliko interesantnih podrobnosti kot Melikova; vključ temu je pa pregledna in za spoznanje Jugoslavije vsakomur nujno potrebna. Boljšega popisa naše države doslej nimamo. Kako je javnost sprejela prejšnje snopiče, kaže najbolj dejstvo, da je prvi zvezek že davno razprodan in da se pripravlja druga izdaja. Pravkar izišle snopiču je pridejana tudi pregledna karta Jugoslavije, ki bo dobro služila. — Istočasno z zadnjim snopičem je izšla tudi boljša mehko vezana izdaja celega drugega zvezka z zemljevidom vrd.

— Tone Seliskar: »Trbovlje«. Slov. Soc. Matica. 1923. — Drug za drugim so prihajali zadnje čase med nas: postajali smo in poslušali ter šli malce svojo pot, ne da bi izpraševali nadalje odkod ti glasovi. Mnogi so utihnil zavoljo tega, drugi pojo glasneje in močneje iz daljnih globlin vsem onim, ki imajo moč in voljo slediti tem skritim utripom. Prišel je eden, ki je takoj ob prvih udarcih na veliki zvon razmajal na daleč ozračje. To je Tone Seliskar. Njegova goreča zbirka pesmi nam je priča, da sodbe niso bile prenašljive. — Knjiga, »posvečena vsem našim bratom in sestrkam, ki umirajo na našem, s krvjo omadeževanem planetu«, kot pravi v posvetilu, je glasen in strašen krik iz globlin in v naši najmodernejši nekaj pomeni. Tako krepkih in odločnih glasov nismo bili vajeni do sedaj. Bili so, ki so hoteli nekaj povedati, a glas jim je bil še jecljajoč, medtem ko je Seliskar pokazal takoj s prvim nastopom silo viharja. Mnogo lepote je v tej knjigi. Posebno mi ugaja na Seliskarju to, da ne razbini pesmi in jih ne zavije v obleke besed, temveč drži idejo krepko, jo stopnjuje in povdarja do končnega akorda, ki te čisto naravnost preseneti. Bral sem te pesmi ljudem, ki jim najmodernejša ni posebno pri srcu, a ob teh pesmih so postajali pozorni in opazili sem, kako jim pada mrena z oči in gine ona nezaupljivost, ki se polasti mnogih ob naših najnovejših imenih. — Večina pesmi v tej zbirki obravnava skelece rane neresenih socialnih vprašanj. Vidi se jim, da so prišli iz čutečega, ranjenega srca, za to bodo šle kot evangelijska beseda do vernih src. Prekrasni so motivi iz življenja otrok: »Detet«, »Otroška pesem«, »Otroci brez mladosti«. — Takih še nismo zlepa čitali v naši literaturi. Nekaterim bo nekoliko težko priti do jedra, n. pr. »Zimsko jutro«, »Zemlja«, a ko si ga našel, si že naredil velik korak k poznavanju najmodernejšega. — Visoko je dvignil tovariš Seliskar svoj prapor, naša dolžnost pa bodi, da ne izgubimo z vidika te lepe knjige. — ar.

— k Fran Erjavec: Zgodovina socializma v Srbiji. Medsebojno spoznavanje je prvi pogoj sožitja, zbliževanja in sukcesivnega zedinjevanja Slovencev, Hrvatov in Srbov... in temu medsebojnemu spoznavanju, iskrenemu in ne zastrtemu, je posvečeno to delce, pravi pisatelj sam v predgovoru. Temu namenu bo služila ta živahno pisana knjižica res prav dobro, saj vidi mo, da je danes vir mnogim razprtilam in nesoglasjem v veliki meri nepoučenost. In z ozirom na to moramo to delce le pozdravljati. Snov je razdeljena v šest poglavij, namreč: 1. Srbija v prvi polovici preteklega stoletja; 2. Prvi pojavi socializma v Srbiji; 3. Svetozar Marković; 4. Prve delavske organizacije; 5. Ustanovitve sindikalne organizacije in srbske socialne demokratske stranke in 6. Srbska socialna demokratska stranka. Ker se pisatelj ne omejuje zgolj na zgodovino srbskega socialističnega gibanja v ožjem pomenu besede, temveč ga riše v tesni zvezi z vsem srbskim kulturnim, gospodarskim ter zunanjim in notranjim političnim razvojem, bo knjižica gotovo zanimala najširšo javnost. In ravno radi tega njenega splošno informativnega značaja jo vsem toplo priporočamo.

— k Snaga jakoga. Napisao B. P. Labadušić. Pisatelj pravi sam v predgovoru: Prvi dio ove brošure je prevod jedne engleske knjižice od Džek Londona, Američkog socijalističkog pisca a glasi »The Strength of The Strong«. — Ako ovo i nije pisano samo za socijaliste već i za ostale »budućee« drugove, to se te ostale mora staviti pred alternativu. — Ispraznost života Degresa, Egoizma, Rat — Reakcija. — Borba za život Progres, Ideal Jednakosti, Bratstva i Slobode, Svjetska socijalna revolucija — Akcija. — Knjiga ima sledeće vsebino: Predgovor, Snaga jakoga od Jack Londona. Amerika. Današnji problemi u svijetu: 1. Dvije zadnje krize Internacionalnog kapitalizma u svijetu, 2. Borba između industrijalne grupe kapitala i Bankovske grupe, 3. Položaj i politika Sovjetske vlade u Rusiji u borbi sa Internacionalnim kapitalizmom, 4. Genovska konferencija, 5. Jugoslavija u odnosu sa tim problemima u svijetu.

— k »Ženski svet«. — Četrta številka tega lepega mesečnika, ki ga izdaja tržaško žensko društvo prinaša sledečo vsebino: Dr. Ivan Prijatelj: Obrazi in duše II. — Božena Nemcova (s portretom pisateljice). Utva: Aforizmi. — I. A. Kuprin (prevela P. Hočvarjeva): Olesja (nadaljevanje).

— Dr. Iv. Lah: Gabrijan in Šemblija. — M. Trdanova: Temeljne smernice naše javne vzgoje. — Poldi Leskovčeva: Zakaj je toliko družin nezadovoljnih? — Tržaške okolice in narodni noši. (Slika). Vida Čubriločeva: O radu ženskih društev na prosvetovanju žene. — In. Zalarjeva: G. primarju dr. Leop. Ješetju v Ljubljani. — Izvestja: Po ženskem svetu. — Materinstvo. — Gospodinstvo. — Kuhinja. — Iz naše skrinje. — Ročno delo. Razgovori.

Naše narodno prosvetno delo.

Anketa o našem narodnem prosvetnem delu.

Vzgoja mladine.

Dolžnosti družbe napram šolodrasli mladini niso bile še tako živo povdarjene, tako plodonosno pretehtovane, kakor v najnovejšem času. V tem se opaža formalna svetovna tekma v prizadevanju vzgoje mladih ljudi v starosti 14—18 let in naprej.

Državni in socialni, gospodarski in higijenični, strankarsko-politični in verski interesi igrajo tu svojo vlogo.

Za pridobitev mladine ustanovljajo politične stranke in verske družbe, gospodarska društva in tudi državne oblasti mladinske organizacije, v katerih se vzgaja in vpliva na mladino v duhu ustanovitelj tih organizacij. Kdor ima mladino za seboj, temu pripada bodočnost. Večina teh društev, ena manj druga več, se bavijo s telesno in duševno vzgojo potom raznih športov, telovadbe, izletov, predavanj itd.

Naravno je, da se mladina radevolje oprijema svojih organizacij. Samo organizacije, v katerih mladinski član ni le objekt vzgoje, temveč kot tak tudi delujoč član, kjer razvija svoje duševno življenje, ki stremi po svojih idealih, zmorejo vzgajati svobodno, telesno duševno in pravno zdrave in močne državljane in državljanke.

Da ne odgovarjajo vse obstoječe in snujejo mladinske organizacije takim zahtevam, da celo mnogokrat zelo prednajo strankarsko politične in verske tendence, da duševna izobrazba, ki se goji v mnogih mladinskih društvih, in izgledajo taka društva kot izobraževalna.

Naše moderno življenje se nahaja v znamenju organizacije. Delavci in kmetje, uradniki in trgovci, rokodelci in fabrikanti so organizirani. Kdor je danes vzbujen za življenje, dela to kot član organizacije, ali vsekakor rastejo otroci ponavadi v duhu organizacije na — stranko, stroko, zadrugo itd. — kateri pripadajo starši. To je samoočelno umevno, da otroci socialno demokratičnih delavcev, pristopajo po končani osnovni šoli k socialdemokratičnim mladinskim društvom, kakor otroci strogo verskih katoliških staršev h katoliškim društvom. Popolnoma prosto političnih ali verskih tendenc ni nobeno mladinsko društvo, tudi takrat ne, če so politične in religiozne težnje iz društvenih statuten izključene. To tudi ne zamore biti, ker je pač vendar naloga, mladino napolniti z pravnimi ideali in o za ideale vzgojiti. Npr. ideal je pa vedno politični ali pa verski. Politiki in verski vpliv na mladino je na ta način naloga vzgoje mladine. Po političnih in verskih nazorih ustanoviteljev in voditeljev mladinskih organizacij je ta vpliv zelo različen. Prisilno šablonoiziranje duševne vzgoje mladine zamore le pokvarjeno učinkovati. Mlad človek, ki se po 14. letu nahaja že v proizvodnem življenju, kot član milijonskih proizvajalcev gospodarskega in socialnega in s tem tudi političnega gibanja si naravno prav lahko privozi sebi umljive ideje svojih odraslih delavskih in razrednih tovarišev, dočim se ravno tako protivi nazorom, ki mu jih hoče usiliti v prisilni organizaciji kak službeno naročeni uradnik.

V mladinskem gibanju se radi tega zrcalijo vsa duševna hrepenenja našega časa kakor tudi sloh v vsem organizatoričnem bistvu.

Svobodno organizirana mladinska društva prevsem ona ki se bavijo s telesno vzgojo potom telovadbe, športa in mladinskih iger, so deloma podpora z državno podporo. Mladinska društva in domi so ustanovljeni po mestih, da celo tudi po vaseh: telovadba se goji prav pridno tako, da je poleg tega preskrbljeno tudi duševno za mladino.

Toda današnji časi zahtevajo še več. Predvsem so potrebne družabne naprave za stanovsko izobrazbo in zdravstveno varstvo mladine. Večina otrok se že s 14. letom do dovršenju osnovne šole posveti svojemu delovnemu poklicu, le malo od teh najde priložnost za dobro izobrazbo

v poklicu. Moderni veleobrat, in sicer trgovski kakor tudi industrijski pozna le še mlade in odrasle delavce, ki vsi tvorijo le del velikega stroja, s katerim v enakomernem taktu izdelujejo vedno eno in isto delo skozi tedne, mesece in leta. Vajenstvo se izgublja vsepovsod v masi, s pomočjo katere se velika industrija razvija in tako polagoma izgublja malo rokodelstvo na pomenu. Od modernih delavcev se zahteva večjo duševno spretnost nego od rokodelcev prejšnjih časov. Tudi je delo uničujoče, nezdravo in trudopolno še kakor prej. Izobrazba v poklicu in zdravstveno nadzorovanje mladine s tem postalo naloga družbe.

Vsa tega mladenci bi se moralo, neposredno pred vstopom izbranega si poklica, zdravniško preiskati, če li radi kake bolezni ali telesne šibkosti mogoče za izbrani poklic nesposoben. Zdravniki naj bi obenem odločevali, za katere vrste poklicev je posameznik telesno sposoben. V obrtnih šolah bi morali sodelovati zdravniki ne le za varstvo zdravja vajencev, temveč jih poučevati o higijeni, telesni vzgoji, seznanjati jih z boleznimi, ki izhajajo iz posameznih poklicev, kakor tudi jih poučiti o spolnem življenju, tolmačiti jim vprašnje o delovnem času o varstvu delavca itd.

A najnavadnejše bi bilo to, kar se je že večkrat poudarjalo: šolodolžnost do 16. leta, ter dečke in deklice v starosti od 14. do 16. leta teoretično in praktično v državnih in komunalnih obratih izobraževati v poklicu, katerega se hoče oprijeti. Smoter brige za mladino bi moral biti tudi mladino toliko časa gojiti in izobraževati, da dobi potrebno telesno, duševno in poklicno izobrazbo, ki naj bi pripomogla do samostojnosti, katere moč naj bi služila človeški družbi.

J. Macarol.

Šolski odri in pevski zbori.

— po Šolski oder — Marenberg. Učiteljski zbor marenberške šole je priredil dne 2. februarja 1923 šolsko prireditev s sledečim sporedom: 1. Pozdrav (deklaracija). 2. Vodopivc: Ptici (troglasi otroški zbor). 3. Brajša: Lipa mi Mare — Narodna iz otoka Krka — (otroški in mešani zbor). 4. Žganec: Venček prekmurskih pesmic I. — (mešani zbor). 5. Ribičič: »Škrata« — igra s petjem v 2 dejanjih). 6. Brjuh: Djevojka je ruže brala — hrvatska narodna (mešani zbor). 7. Žganec: Venček prekmurskih pesmic II. (mešani zbor). 8. Zahvala (deklaracija). Otroški, mešani in skupni zbori so uspeli prav dobro. Največjo zaslugo sta si v tem oziru pridobila katehet Dušič in učitelj Pivc, ki sta naštudirala zbere, Polivalno pa je omeniti tudi vse pevce iz sosednih krajev kakor domače ki se niso ustrašili truda radi prihajanja k skupnim vajam posebno sedaj v zimskem času. — Igra »Škrata« se je uprizorila pod režijo nadučitelja Lešnika. Bila je po učiteljskem zboru dobro naštudirana. Učenci so svoje vloge rešili v veliko zadovoljstvo občinstva, ki je v mnogobrojnem številu posetilo prireditev. Igra je zelo primerna za šolske prireditve. Učiteljski zbor je imel zlasti radi tega mnogo truda, ker v Jugoslaviji ni dobili za pevske točke potrebnih pripomočkov. Voditelja petja sta sama uglasbila pevske točke. Igra s petjem je že sama na sebi zelo težka, posebno veliko truda pa da v tako jezikovno mešanih krajih, kakor je Marenberg. — Besedilo deklaracij je zložil nalašč za to priliko katehet Dušič. Vrlo naštudirale sta jih pa učiteljici Rumova in Knapič. — Vključ velikim stroškom za kostume in gledališko opremo ki jih zahteva igra in vključ temu, da se ni, kakor v naših krajih v navadi, pobiralo za prireditev in se tudi ni pridelil navadni srečolov, je prireditev tudi v gnetnem oziru dobro uspeła ter je vrgla tukaj prepotrebni šolski kuhinji 2000 K čistega. Preživeli smo zopet prijeten dan v Marenbergu in pri vsemu izvajanju vzporeda smo imeli izreden duševen užitek. Videl smo, kaj zmore skupni nastop učiteljskega zbora in si želimo prav kmalu doživeti slične prireditve. Z otroškimi prireditvami si bomo v prvi vrsti vzgojili naše ljudstvo v narodnem in državnem duhu.

— po Sv. Florijan pri Rogatcu. V nedeljo, 25. februarja je priredila tukajšnja šolska mladina pod vodstvom učitelstva nad vse pričakovano lepo uspešno šolsko prireditev. Prvič v našem kraju smo imeli priliko videti marljivo učiteljsko, ki je posvetilo otrokom toliko požrtvovalnosti in se s tako vno pomnilno trudopolnega dela, ki je rodilo tudi zaslužni sad. Po krasnem nagovoru, ki ga je imel z nadučiteljem Wretzl na došle starše, so

otroci nastopili v dveh, za ta kraj zelo primernih igracij: »Ujedinjenje« in »Čista vest«. Pri zelo dobri razdelitvi vlog, so vsi učenci svoje naloge na tem otroškem odru brezhibno izvršili, posebno se je odlikovala učenka tretjega razreda Wretzlova, ki nam je v dveh glavnih vlogah predložila skoraj popolnoma rutinirano igralko. Prireditve je zaključil iskreni govor g. učitelja Stefanciosa, ki je vzdolževal k vzgoji mladine in poudarjal važnost kulturnega dela, ki je potrebno k nadaljnjemu razvoju mladine. Prireditve se je na občo željo teden pozneje ponovila.

—po Prevalje. (Šolska prireditve). V nedeljo 11. marca je priredila prevaljska šolska mladina otroško igracijo »V kraljestvu palčkov«, ki je v gnetnem kakor v moralnem oziru nad vse dobro uspešna. Vodstvo igre je bilo v spretnih rokah tovarišice Komelove in tovariša Menceja. Kdor pozna igracijo, bo vedel ceniti tudi delo, ki sta ga imenovana imela z nastudiranjem igre. Srečno so bile razdeljene tudi vloge; posebno o norčuju se lahko trdi, da bi se smel pokazati na vsakem mestnem odru. Občinstvo, ki se je topot v obilnem številu udeležilo igre, ni štedilo z aplavzom ter se je z več strani sprožila želja, da bi se igra ponovila. Srečen je bil tudi nastop malčkov iz otroškega vrta: skoro vsak teh malčkov je znal povedati kako ljubko koroško popevko. Omeniti je še, da je na igro vabil originalen letak, ki ga je narisal tov. Mencej. — Le škoda, da se je prireditve vršila v gostilni. Prevaljska šola, ki šteje devet razredov, nima telovadnice ali kakšnega drugega pripravnega prostora, kjer bi se mogle vršiti take prireditve ter se mora vselej zateči v gostilno. In ironija: Za ves trud in delo, ki ga ima učiteljstvo s tako prireditvijo, za prosvetno delo torej, ki ga vrši, dobi od davčne oblasti potrdilo o prejemu 20% veseličnega davka; plačati se mora še najemnina za lokal in kar ostane, se sme porabiti za revno šolsko mladino.

—po Mežica: (Naše šolske prireditve.) Dvakrat je že v letošnjem šolskem letu nastopila javno naša šolska mladina. Prvič je zelo dobro uspela božičnica v ožjem krogu vabljenih dobrotnikov naše revnejše dece. — Drugič pa je bil izreden užitek gledati našo mladino na odru pri uprizoritvi »Kralja Matjaža« dne 18. in 19. marca. Z vsebino igre so oživeli v nas bridki spomini na naše narodno suženstvo pred letom 1919 in tem radostnejši spomini na naše osvobodjenje. Nastop mladine v igri in petju je izzval v poslušalcih veliko začudenje in enoglasno sodbo: »Takšnega pa Mežica še ni videla in ne bi bili verjeli, da je zmogla tega naša šolska deca. Čast bi delala takšna uprizoritev vsakemu večjemu odru. Ne vemo ali bi dali hvalo Podgornikovemu Ivanu ali dedu ali škrtu ali vilam, delali bi krivico, če ne bi rekli vsi naši igralci so vloge kar najbolje rešili. »Kralj Matjaž«, ki spi menda na naši Peci in čuva naše neodrešene Korošce, bo živel v govorici in v spominu naši deci in odraslim še desetletja in dal Bog, da dočaka naša mladina njegov pohod na Gosposvetsko polje. — Kdor pozna naše obmejne kraje bo tako uspeli prireditvi »Kralja Matjaža« vedel pripisovati velik narodno-vzgojni pomen. Čast dela ta uprizoritev mladini in učiteljstvu predvsem učiteljici Al. Vreček in učitelju R. Gallob, ki sta žrtvovala uprizoritvi obilo prostega časa. Hvala pa gre tudi g. Ledniku in Šlosarju, ki sta s svojo izborno glasbeno spretnostjo veliko pripomogla k dobremu uspehu hvala društvu »Svoboda« za brezplačno pripustitev odra in dvorane, hvala »dramatičnemu društvu« v Mariboru za izposojenje kostumov. Vključ velikim režijskim stroškom bi bil tudi gnetni uspeh zadovoljiv, če bi nam ne bila z veliko vestnostjo pristigla kr. finančna straža svojih 20 %. Ali res ni mogoče šolske prireditve, ki imajo namen utrjevati državno misel oprostiti državnega davka, četudi se prireditve ne vršijo v šolskih prostorih?

—po Zalog pri Ljubljani. Tudi pri nas smo vstopili v krog onih krajev, ki imajo dramatične predstave. Letos ustanovljena »Čitalnica« je zgradila oder v šolski sobi, ki pa se da popolnoma razstaviti ter ga prepuštila šolskemu vodstvu v brezplačno uporabo. Pod spretnim vodstvom učiteljice g. G. Drašček se je uprizorila 18. marca prva igra »Šivlja« »Klara«. Krasen gozd je naslikala tukajšnja učiteljica I. Föderpersperg z vso požrtvovalnostjo ter ji gre za to vse priznanje in zahvala. Postavila si je trajen spomenik na tej šoli. — Mladi igralci so rešili svoje vloge nad vse pričakovanje dobro, bila je splošna hvala in želja čimprej zopet ponoviti. Tudi deklamatorijice) so neustrašeno in brez napak rešili svoje naloge. Kako so se staršem iskriale oči ob pogledu svojega »umetnika« na odru. Bil je res lep nedeljski popoldanski užitek. Vsekakor imajo otroške predstave nekaj bodrilnega za mladino. Sicer ne velika šolska soba je bila nabito polna in 340 Din čistega dohodka se uporabi za nabavo novih knjig za šolsko knjižnico, kar bo v korist vsem učencem, nadaljne predstave pa bodo tudi pripomogle, da bode »Miklavž« revnim učencem lahko kaj le-

pega prinesel. — Ker je šolska soba razmeroma majhna, se mora po vsaki predstavi oder odstraniti. Zato sestoji iz samih delov in tovarišem, ki so v stičnih razmerah, svetujem, da si ga o priliki ogledajo. Gotovo bodo našli mnogo uporabnega za svoje razmere.

—po St. Vid pri Grobelnem. Na cvetno nedeljo se nam je nudil izreden užitek pri šolski prireditvi. Že drugič letos so nas razveselili malčki s svojim nastopom. Pa ta prireditve je imela kaj obsežen in izborni izbor nastopov. Pristrčnemu pozdravu, izbornemu petju in lepim deklamacijam so sledili razni dramatični prizori in igra »Lažniva Milena«. Občudovali smo siguren nastop, ki ga imajo ti otroci. Vsa je prav dobro pogodila svojo ulogo. Izmed deklamacij na moram prav posebno pohvaliti malega šolarčka. Vsa čast delavnemu učiteljstvu, ki se je toliko trudilo z mladino. Prireditve je bila prav dobro obiskana; vsakdo je z zanimanjem gledal te male umetnike.

Šolske ljudske knjižnice.

—po Pevsko društvo »Zarja« v Tacnu je ustanovilo knjižnico. Nabavilo se je precejšnje število novih knjig, ki se bodo izposojevale vsako nedeljo v šoli v Šmartnem pod Šmarno goro.

Ljudska predavanja.

—po Na cvetno nedeljo smo priredili na Brezovici 2. roditeljski sestanek v šoli. Predaval je šolski voditelj »O vzgoji otrok«. Udeležba staršev, ki so bili s predavanjem prav zadovoljni, je bila polna.

Delo za šoli odraslo mladino.

—po Pa ne samo s šolarji, tudi z odraslo mladino se učiteljstvo mnogo trudi v St. Vidu pri Grobelnem. Učitelj Fr. Pogačnik je uprizoril letos že dve igri: »Mlinar in njegova hči« in »Zaklad«, ki sta zelo dobro uspeli. Posnemanja vredna je ta vztrajnost in delavnost na izvenšolskem polju. Saj take prireditve utrjujejo vez med šolo in domom, prinašajo pa tudi marsikak potreben učni pripomoček za revne šolarčke.

—poš. VII. Šolarska Akademija na meščanski šoli v Trzinu se je vršila v petek, dne 6. in v nedeljo 8. aprila obakrat ob nabito polni dvorani. Te akademije imajo namen seznanjati občinstvo z ustrojem meščanskih šol širiti smisel za nje in podajati pregled učnih uspehov iz onih predmetov, ki so zmogljivi tega. To so telovadba, petje, deklamiranje, goslanje in klavir. Stranski ali bolj paralelni namen pa je pridobivanje denarnih sredstev za nabavo učnih knjig in pripomočkov revnim učencem. S telovadnimi vajami so nastopili vsi razredi. Strunost gibčnost, eleganca izvajanja posameznih vaj so občinstvo naravnost očarale. Posebno so užitale vaje, ki jih je za deklacije sestavila gđ. Chvatalova učiteljica telovadbe. Naj bi jih priobčila z godbo vred v kakem telovadnem listu, da se otmo pozabljenu. Istotako sta ugajali simbolični vaji na »Mlade vojake« in »Naprej zastava...« Deklamirali so učenci vseh razredov z dobrim, da, Kavčičeva Zech in Rozman celo s silajnim uspehom. Take deklamacije kot Župančičevo »Primorje« — »Gospa Sveta« store za naše brate onkraj Karavank in Blegoša, dosti več kot kolone opisane papirja, ki ga čitajo le izvoljeni. Goslači so pokazali, da zmorejo mnogo, da pa jim tudi dobre volje ne manjka. Strokovni učitelj g. Kerne ima lahko nad njimi dopadeno goslaški kvartet je pa njihova krona. Želi so obilo pohvale in priznanaj. Tudi na klavirju se je poizkusilo s prav dobrim uspehom troje učencev. S petjem so nastopili vsi učenci. Podpisani se pečam s tem predmetom sam, zato se o njem ne bom razpisaval. Povem naj le, da je bilo ploskanja veliko, da je torej moralo ugajati. Obenem z Akademijo se je vršila velikonočna razstava pirhrov in ovitkov za risarje. Take razstave še ni bilo v Trzinu. Okraski na pirhlih so bili prosto narisani in komponirani od učencev, ki so si obenem iznašli sami novo tehniko. Mesto onega malega Kajfeža so vpregli na voščence navadno pero. Uspehi so naravnost presenetljivi. Regulacija črt je namreč mogoča do skrajnosti. Ovitki so posetnike naravnost presenetili in niso od malih mož kaj takega pričakovali. Da se v Trzinu za šolstvo zanimajo, nam pove število obiskovalcev razstave. Od 8.—16 ure torej v osmih urah je obiskalo razstavo 652 ljudi. Akademija in razstava bi zaslužili dolgo kritično razpravo vendar je prostor predragocen. Omejim se torej le še na neko trpko konstatacijo. Naše šolske oblasti žele obilo prosvetnega dela med narodom. Na

meščanski šoli v Trzinu, ki je od Kranja oddaljena z vlakom trideset ure od Ljubljane 2 uri, je bilo doslej 7 Akademij, 3 gledališke predstave, 4 razstave in vendar bi se vsak hudo motil, ki bi mislil, da je kako razstavo, kako Akademijo, kaj šele otvoritev šolskega odra posetil le kak funkcionar šolskih oblasti, ki bi moral ob takih prilikah ljudem povedati par lepih, toplih besed, ne zato, ker bi bilo to prav in na mestu temveč zato, ker je to, zdi se mi vsaj, njihova dolžnost. Če zahtevalo oblasti, da jih ljudstvo upošteva in respektira, pa zahteva ljudstvo na drugi strani da ga oblasti razumevajo in v njegovih težnjah podpirajo vidno z besedo in priznanjem. Zadržanje naših oblasti na je prej diktatorsko kot demokratično, zato so ne še osvojevane, temveč omalovaževane. Komu k dobremu? Državni misli prav gotovo ne!

—c.

»Stanovsko-strokovno knjižnico« Pov. UJU imajo za vse člane v prodaji predsedniki okrajnih učiteljskih društev.

Naša gospodarska organizacija.

—g. Občni zbor »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani. V našem poročilu v zadnji številki »Učit. Tov.« je pomotoma izpadlo ime tov. Antona Likozarja, ki je bil tudi izvoljen v upravni odbor »Učit. tiskarne«.

—g. Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1923. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.). 4. izkaz. 110 Din: Učiteljstvo v Šmarju pri Jelšah. Prispevali: 20 Din: H. Šumer, L. Smeh, D. Debeljak; 15 Din: V. Medved, Z. Lovrec; 10 Din: J. Kramer in Fr. Bevc. 25 Din: Azman, Schiffrer, Legat, Šivic in Jeglič; 5 Din: 15 Din: Karel Završnik — Duplje Gorenjsko. 10 Din: Slavka Zupanec — Dolenja vas. — Današnji izkaz 160 Din. Prej izkazanih 2942 Din 50 para. Skupaj 3102 Din 50 para. — Ivan Petrič Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

—g. Darila »Učit. tiskemu konviktu« v Ljubljani, 7% obveznice državnega investicijskega rešitila (s kuponu od meseca marca 1923): Vekoslav Mlekuž, učitelj v Ljubljani. 3 à 100 Din: skupaj 3 obveznice à 100 Din in prej izkazanih 93 obveznic à 100 Din = 9600 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+§ Mariborsko učiteljsko društvo zboruje v sredo 25. t. m. ob pol 3. uri pop. v deški meščanski šoli. Po zborovanju je skupno ogledovanje vrtnarije gosp. Džamonja. Šolska vodstva naj v potrebi pouk skrepijo da bo udeležba točna. Odbor.

+§ Učiteljsko društvo za Svetolenartski okraj zboruje v soboto 5. maja t. l. ob 10. uri dop. pri Sv. Ani v Slov. gorah. Dnevni red: poročilo predsednika in blaginika poročilo načelnika Fer. Sav.: predavanje tov. nadučit. Mihaela Lesnika o zgodovini dom. šole in kraja: predavanje tov. ravnatelja Fr. Šegula: Uporabne naloge računstva na vseh učnih stopnjah. Nasveti, predlogi. — Predsednik.

+§ Učiteljsko društvo za brežiški in sevnjski okraj zboruje v soboto, dne 5. maja t. l. v Dobovi. Zborovanje se prične točno ob pol 11. uri. Na dnevnem redu so

poleg običajnih točk razgovor o konferenčnih vprašanjih, ustanovitve podružnice Ferijalnega Saveza, volitev poročevalcev za šolske vrtove i. dr. Znani strokovnjak tov. V. d. n. l. bo predaval o čebelarstvu (prevešanje na podlagi A. Ž. panju). Radi obeda naj šolska vodstva prijavijo število svojih udeležencev tov. Gajšek u vsai do 1. maja. Udeleženci ob železnici se vračajo iz Dobove z vlakom zvečer ob 5.20. Polnoštevila udeležba obvezna. Odbor.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ JE ZBOROVALO dne 7. aprila 1923. v Ormožu ob zelo dobri udeležbi: navzočih je bilo 75% vseh članov.

Dopisi in društvene vesti. Tu je omeniti, da je društveni predsednik in zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu tovariš Josip Rajšp, glasom društvenega sklepa poročal o zadnji seji okrajnega šolskega sveta. — Okrajna posojilnica v Ormožu je naklonila 500 Din Učiteljskemu domu v Mariboru, kar se je vzelo pohvalno na znanje, ter se omenjeni zavod postavlja drugim denarnim zavodom v po-nemanje vreden vzgled. — Tovariš Drago Pinterič je sestavil novi društveni poslovnik, ki se je soglasno sprejel; ta se bo pomnožil, ter dobi vsaka šola en izvod poslovnika in še nova društvena pravila.

50letnico svojega obstanka slavi naše društvo letos v nedeljo dne 10. junija, nakar se učiteljska društva že sedaj opozorijo.

Poučni izlet v Falo priredimo letos sredi maja. Dan in čas odhoda se bode pravočasno naznanil.

O pomenu, pravilih in nameravanim počitniškem izletu Ferijalnega Saveza sta poročala tovarišica Leman in tovariš Vitor, ter se je ustanovila podružnica F. S., h kateri je pristopilo dosedaj 27 članov; predsednik podružnice je tovariš Miroslav Venigerholc v Središču, ki daje vsa tozadevna pojasnila.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le »ŽIKO«!

Št. 108.

RAZPIS UČNIH MEST.

V šmarskem šolskem okraju se razpisujejo v stalno namestitev ta-le učna mesta:

1. Ponikva juž. žel., petrazrednica, mesto učitelja;
2. Pristava, trirazrednica, mesto učiteljice;
3. Žusem, enorazrednica, mesto učitelja-voditelja s službenim stanovanjem. Pravilno opremljene in kolekovane prošnje je vložiti službenim potom pri dotičnih krajnih šolskih svetih do dne 15. maja 1923.

Okrajni šolski svet Šmarje, v Celju, dne 10. aprila 1923.

ŽIKO

Pokusite ----- ŽIKO -- in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Številna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v Pražarni »Žika«, d. z. o. z. Ljubljana, Rož. dol.

„ROSIJA-FONSIER“

ZAVAROVALNA IN POZAVAROVALNA DRUŽBA V BEOGRADU.

Osnovni kapital 5,000.000 dinarjev.

Ravnateljstvo podružnice za Slovenijo v Ljubljani, Sodna ulica 2./1.

Družba izvršuje zavarovanja vseh vrst:

1. zavarovanje proti požaru;
2. zavarovanje proti posledicam telesnih neugod;
3. zavarovanje proti škodi po toči;
4. zavarovanje proti vlomom in tatvinam;
5. zavarovanje vseh transportov;
6. zavarovanje jamstvene dolžnosti;
7. vse vrste zavarovanj življenja pod najugodnejšimi pogoji;
8. zavarovanje stekla.

Glavna zastopstva se nahajajo v večjih krajih.